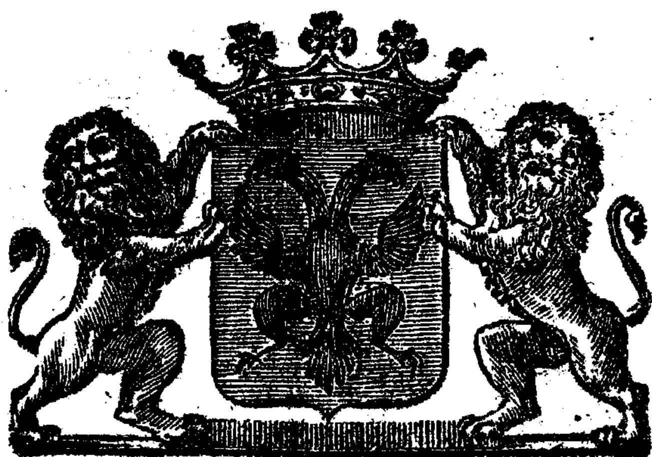
1841. N°. 227.

ARNHEMSCHE COURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal ... wordt uitgegeven, en wel op Zondag, Dingsdag, Woensdag, Donderdag en Zaturdag, is f 5 ... drie maanden. —

WOENSDAG 17 NOVEMBER.

De prijs der Advertentiën is, van één tot vijf regels f 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

Buitenlandsche berigten.

TURKIJE.

...tinopel, 27 oct. Gisteren is de kabinets-...retaris van den grooten heer, *Tewsik*-bei, op de Egyp-...e stoomboot *de Nijl* van Alexandrië alhier aange-...men. Met deze gelegenheid zijn weder 5 miljoen ...sters, in mindering der schatting, welke de pacha ... Egypte aan de Porte moet betalen, aangekomen. — ...ert het begin van de maand Ramazan bezoekt de ...ltan, even als in het vorige jaar, dikwijls de mos-... der hoofdstad, voornamelijk die van sultan *Ba-...zid*, en woonde in de eerste 8 dagen de in het serail ...als hebbende voorlezingen uit den koran bij.

(*Allg. Z.*)

ITALIE.

...me, 1 nov. Bij ons diplomatisch ligchaam is thans ... de regering de officiële aankondiging ingekomen ...de vernieuwde vriendschappelijke betrekking met ...hof van Lissabon. Don *Miguel* leeft bij afwisse-...lier en in Albano, zonder dat men zich verder ...hem bemoeijen kan, naardien de paus zelf, en reeds ... het Oostenrijksche kabinet, door den graaf *von* ... alles vergeefs beproefd heeft, om hem over te ... tot afstand van zijne vermeende aanspraken op ... troon van Portugal, als ook tot aanneming van een ...rlijksch pensioen.

PRUISSEN.

...len, 12 nov. Het koninklijk Nederlandsch be-...sluit, van 31 juli, bragt de onlangs alhier opge-... stoomsleepvaart-maatschappij in tweestrijd, òf om ... te wachten, dat dit besluit ten opzigte der bui-...tenlanders weder ingetrokken mogt worden, òf, voor ... verre zulks niet mogt plaats hebben, het uitoe-...nen van de sleepvaart in de Nederlanden voorloopig ...laten, òf ook wel om zich aan het besluit, zoo ... het bestaan zoude, te onderwerpen, en de maat-...schappij door het aanvragen om de concessie in het ...voorloopige bezit te stellen. Dat het bestuur der maat-...schappij, tegen den raad van sommige Duitsche bladen ... den laatsten weg gekozen heeft, is het gevolg ge-... van het overwegen der voordeelen van de vroegere ...derneming voor de Nederlanden, welke in de daar-... betrokken Nederlandsche steden eene grootere uit-...breiding bekomen heeft en tot het aanvragen der ...concessie heeft doen besluiten. Het schijnt evenwel dat ... bestuur der maatschappij bijzondere reden gehad ..., om de concessie niet, overeenkomstig de statuten ... den Rijn en daarmede verbonden wateren, maar ...s voor de steden Amsterdam, Rotterdam, en Dord-...aan te vragen, en zoo er met deze beperking ... bedeeld geworden, om gedurende den tusschen-...de aanleiding tot moeijelijkheden te ontwijken, ... dit doel in zoo verre bereikt geworden, dat het ...landsche ministerie van financiën, reeds op den ..., de concessie, tot wederopzeggens toe, aan ...sche maatschappij verleend heeft, om op de ... den Rijn, de Waal, de Lek en de Maas, in ...ting van Keulen af tot aan Rotterdam en *vice* ..., goederen en schepen te slepen, onder verplig-... zich te onderwerpen aan de reglementen en ...ningen, die in de Nederlanden òf reeds bestaan ..., en zoo in het algemeen, als bijzonder voor ...schappij, daargesteld zouden kunnen worden. ...schen, zoo al de maatschappij de voorloopige ...ing in de Nederlanden bekomen heeft, zoo kan ...ier evenwel bijvoegen, dat het verwerven van het ... de Nederlandsche wateren, ook zonder concessie ... tegen den wil van de Nederlandsche regering te bevaren, in overweging genomen zou zijn. Met betrekking hiertoe, trekt hier de algemeene belangstelling, dat het bestuur der stoomsleepvaart-maatschappij, zoo men verzekert, reeds van de hooge staats-regering het antwoord bekomen zou hebben, dat zij geregtigd is, om na voorafgegane aan de overeen komst voldoende ijking van derzelver schepen, met gepatenteerde schippers de sleepvaart en het vervoer van goederen met stoombooten ook op de Nederlandsche rivieren zonder bijzondere concessie van de regering aldaar, uit te oefenen, en dat van die regering verlangd zou worden, van het ten uitvoer leggen van het besluit van 31 juli dezes jaars omtrent zoodanige ondernemingen af te zien.

DUITSCHLAND.

Stuttgart, *8 nov.* Men spreekt er van, dat tegen het einde der maand de Kamers voor vier à zes maanden zullen worden verdaagd. Met de beraadslaging over het strafwetboek kunnen de afgevaardigden, intusschen, voor dien tijd onmogelijk gereed komen, daar het ontwerp en het berigt der commissie zeer uitvoerig zijn. Over het gevolg van de verwerping, ten gunste der inquisitie, van de heimelijke en schriftelijke handelwijze kan men zich weinig verheugen. Nadat zich het Pruissische oppergeregtshof weldenkend ten voordeele van de openbare en mondelinge behandeling der beschuldigingen heeft verklaard, de heer *Mühler*, minister van justitie, zich geneigd heeft getoond tot eene hervorming van het crimineel proces in dezen zin, en de gesprekken van den heer *von Ruppenthal*, bij zijn jongste verblijf in de Rijnprovinciën, als officieel te beschouwen zijn, — zoo blijkt het toch ... bij deze hoogstgewigtige instelling, het initiatief wil nemen. Zegepraalt nu, zoo als onder zulke omstandigheden naauwelijks te betwijfelen is, het grondbeginsel van den vooruitgang in de behandeling van het strafregt binnen een niet al te groot tijdsverloop, hoe zal het dan met ons strafwetboek staan? Het zou vóór den tijd verouderd zijn; dood, kort na de geboorte.

(*K. v. u. f. D.*)

Mainz, *4 nov* Onder de onderwerpen welke de centrale commissie voor de Rijn-scheepvaart dit jaar voornamelijk hebben bezig gehouden, bekleedt de behandeling van de vrijheid van scheepvaart op de Schelde eene eerste plaats. Gelijk bekend is, bepaalde eene nadere acte, gevoegd bij de acte van het Weener congres, aangaande de scheepvaart op den Neckar, den Mein, de Moezel, de Maas en de Schelde, in het eerste artikel, dat de vrijheid van scheepvaart, zoo als zij voor den Rijn was bepaald geworden, uitgestrekt wierd over de genoemde rivieren van af het punt, waar ieder derzelve bevaarbaar werd, tot aan hare uitwatering. Van de Nederlandsche regering heeft men nu de vrije vaart op de Schelde tot aan zee verlangd; deze moet echter, — uithoofde van veranderde omstandigheden, en omdat deze bepaling in de hoofdzaak op de integriteit van het koningrijk der Nederlanden, zoo als het voor de afscheiding van België bestond, berust heeft, — een weigerend antwoord gegeven hebben, weshalve deze zaak langs den diplomatischen weg zal moeten worden voortgezet. — De Nederlandsche commissaris heeft bij de commissie voor de Rijn-scheepvaart ook bezwaren ingediend over de vijandelijke aanvallen van de Duitsche pers; de commissie kon echter aan dezelve geen gevolg geven, vermits het toezigt over de pers niet tot haren werkkring behoorde en de Nederlandsche commissaris wel evenmin de verantwoordelijkheid van de heftige uitvallen, welke zich de Hollandsche bladen niet zelden tegen Duitschland veroorloven, zou willen op zich nemen. Voor de Duitsche pers bestaat er toereikende stof tot vijandelijke uitvallen tegen de Nederlandsche handelspolitiek in de behandeling der aangelegenheid van de Rijn-scheepvaart, en in het bijzonder in de wegens de stoomsleepdienst onlangs uitgevaardigde verordening. Ten overvloede kwam daar in den laatsten tijd nog bij, de vraag wegens Luxemburg en eindelijk die over de Scheldevaart.

(*A. A. Z.*)

Hannover, *5 nov.* Volgens alle waarschijnlijkheid zou de oproeping der algemeene standenvergadering reeds binnen kort volgen. Men zegt zelfs, dat er aan de koninklijke ambtenaren bevel gezonden is, om op het land de *vooruit-verkiezingen* (*Vorwahlen*) reeds nu, dus nog *voor* de oproeping van den landdag, te doen beginnen. Zonder twijfel gaat men daarbij van het denkbeeld uit, dat er in het land eene der regering vijandige partij (de zoogenaamde oppositie) bestaat, welke op de verkiezingen invloed uitoefent. Het is wel slechts om deze partij te verschalken en haar den tijd niet te geven, om hare machinatiën te laten spelen, dat men thans tot eenen zoo ongewonen maatregel overgaat als dien van de verordening der vooruit-verkiezingen voor de oproeping van den landdag. Wachten wij nu af, hoe de keuzen uitvallen. — Zoo het heet, heeft de procureur-generaal in de zaak des onderzoeks van den magistraat dezer stad zijnen arbeid ten einde gebragt, maar het rapport nog niet overgegeven; hetzelve zou veeleer op eene andere plaats ter onderzoeking medegedeeld zijn. Naar men zegt, zijn de acten heden naar Osnabruck afgezonden, om daar door *Strübe*, die door den beschuldigde, ook in de tweede instantie, tot verdediger is benoemd, ten behoeve van deze tweede verdediging nagezien te worden. — De in Jena bij *Frommann* uitgegevene *Leven* ... die hier met buitengemeen veel belangstelling gelezen werden, zijn door een aan de boekhandelaren van het koningrijk toegezonden bevel van den minister van binnenlandsche zaken verboden geworden.

OOSTENRIJK.

Weenen, *7 nov.* De bij ons hof onlangs geaccrediteerde Pruissische gezant, vrijheer *von Canitz*, is eergisteren avond hier aangekomen en had reeds een paar malen met den vorst *von Metternich* gesproken.

— De hertog *van Bordeaux* verkeert thans weder in eenen gewenschten toestand en nadert zijne volkomen herstelling met rassche schreden.

ENGELAND.

Londen, *13 nov.* De toestand der koningin en van den jonggeboren prins laat niets te wenschen over. Dagelijks worden talrijke bezoeken van gelukwensching ten hove afgelegd. De hertogin *van Kent* begeeft zich gedurig derwaarts, om hare beminde dochter te zien. Prins *Albert* verlaat zeldzaam het paleis, en houdt somtijds uren achtereen zijne gemalin aan hare bedsponde gezelschap.

Bijaldien de gezondheid van H. M. zulks toelaat, zal het hof tegen de helft der volgende maand naar Windsor terugkeeren.

Het schijnt nog ten eenemale onbekend te zijn welke namen de jonge prins zal dragen. Sommigen vermoeden dat hij *Willem Albert* heeten zal.

Van alle kanten, ook reeds uit Ierland, komen berigten in wegens de algemeene vreugde, door het berigt der geboorte van eenen mannelijken troonopvolger verwekt.

— De opbrengsten van het hertogdom Cornwallis, dat in 1337 ten behoeve van *Eduard*, bijgenaamd de zwarte prins, daargesteld en bij parlementsacte tot eigendom van den oudsten zoon des regerenden souvereins verklaard is, zijn vrij bedduidend, en worden laatstelijk op ruim 22,000 ponden sterling begroot.

(*Zie verder de derde bladzijde.*)

ONTVANG.			SOMMEN.
Remises uit de koloniale kas gedurende het jaar	1834	f 7,290,000.00	
	1835	» 10,283,896.08½	
	1836	» 12,910,470.00	
	1837	» 13,000,000,00	
	1838	» 10,743,580.51	
	1839	» 13,449,584.97	
	1840	» 11,500,000.00	f 79,087,531.56½
Nadeelig slot.			
De ontvangsten met de uitgaven vergelijkende, blijkt, dat 's rijks schatkist op 1°. januari 1841 meerder zal hebben betaald dan ontvangen eene som van . . . overeenstemmende met het algemeen overzigt van den vermoedelijken toestand van 's rijks schatkist, op hetzelfde tijdstip (staat I[a]. B, sub §. *d*, onder de onzekere baten).			f 15,842,366.42
			f 94,929,897.98½

UITGAAF.			SOMMEN.
Bijdragen tot de staats-inkomsten over het dienstjaar	1833	f 1,200,000	
	1834	» 2,000,000	
	1835	» 2,500,000	
	1836	» 3,000,000	
	1838	» 1,200,000	
	1839	» 1,200,000	f 11,100,000.00
Buitengewone behoeften voor het departement van oorlog over het dienstjaar 1835			» 11,774,426.08½
Buitengewone behoeften voor de dep. van marine en oorlog, over het dienstjaar	1836	f 10,569,000	
	1837	» 11,353,400	
	1838	» 10,137,700	» 32,060,100.00
Rentebetaling van kapitalen op leeningen ten laste van 's rijks Overzeesche bezittingen daargesteld of opgenomen over het dienstjaar	1836	f 740,000	
	1837	» 8,212,500	
	1838	» 8,637,500	
	1839	» 9,325,000	
	1840	» 9,800,000	» 36,715,000.00
Uitgaven voor de droogmaking van den Zuidplas in Schieland, gedurende het jaar	1835	f 400,000	
	1836	» 200,000	
	1837	» 400,000	
	1838	» 200,000	
	1839	» 450,000	
	1840	» 150,000	» 1,800,000.00
Voorschot uit 's rijks schatkist tot voldoening der waarde van het in 1800 te Curaçao opgebragte, prijsverklaarde en verkochte Amerikaansche schip, *the Mary van Baltimore*			» 161,431.90
Subsidie aan het fonds ter aanmoediging van de nat. nijverheid over het dienstjaar	1835	f 241,470	
	1836	» 241,470	» 482,940.00
Subsidie aan het speciaal fonds voor de dienst der gevangenissen over het dienstjaar	1835	f 218,000	
	1836	» 218,000	» 436,000.00
Aanvulling van het benoodigde voor de pensioenen over het dienstjaar	1835	f 200,000	
	1836	» 200,000	» 400,000.00
			f 94,929,897.98½

De koningin-weduwe heeft, op het ontvangen der [illegible]g van de bevalling harer koninklijke nicht, de [illegible]ligste vreugde aan den dag gelegd, en bevolen dat [illegible] van honderd ponden sterling aan den overbren[illegible] dit heugelijk nieuws zou geschonken worden. [illegible]gt men, dat zij, in weêrwil harer groote zwak[illegible] op haar bed eenige regelen van gelukwensching [illegible]ns *Albert* en de hertogin *van Kent* heeft ge[illegible].

[illegible]te bulletins omtrent den toestand dier alge[illegible] [illegible]ade vorstin behelzen dat zij zonder koorts is [illegible] de hoest heeft afgenomen. Nogtans blijft zij in [illegible]ergelijken staat verkeeren.

Blijkens officiële opgaven is er thans voor 19½ millioen [illegible]ist-biljetten in omloop, waarvan 17,200,000 zeker [illegible]. Reeds is er voor 15 millioen op nieuw geze[illegible] zoodat geen 3 millioen ongezegeld nog in omloop [illegible] heeft het vertrouwen weder bevestigd.

De heer *O' Connell* heeft, ondanks zijne benoeming [illegible] mayor, de gewone vergadering ter intrekking van [illegible]ie voorgezeten, en zich hevig tegen het Tory-bewind [illegible], dat geen Ier een goed hart kan toedragen.

Er worden weder twee regimenten en eene com[illegible] [illegible], nagenoeg 1600 man, naar [illegible] ingescheept.

FRANKRIJK.

[illegible]rijs, 13 nov. Een der dagbladen beschuldigt den [illegible]*iers* van medepligtigheid aan den laatsten aan[illegible] door prins *Louis Bonaparte* gesmeed, en ver[illegible] zich bereid om het gegronde dezer aanklagt te [illegible]en.

De graaf *de Requena*, kamerheer der koningin, [illegible] Madrid van de doodstraf vrijgesproken, maar tot [illegible]jarige opsluiting veroordeeld. Ook de luitenant [illegible] behoudt het leven, en men voedde alle hoop dat [illegible] hoofdstad geene verdere doodvonnissen uitgespro[illegible]ken worden.

Het tusschen Frankrijk en Nederland gesloten trak[illegible] handel en scheepvaart is executoir geworden. [illegible] 2 stelt de beide vlaggen gelijk ten opzigte van [illegible]gelden. Dientengevolge zullen de loodsen op de [illegible]ende stations verwittigd worden, dat de Neder[illegible] schepen, in dat opzigt, even als de Fransche [illegible] zullen worden behandeld.

Volgens een dagblad van Ryssel, zal tusschen die [illegible] Valenciennes een observatie-corps van 20,000 [illegible]ormd worden, zamengesteld uit voetvolk, rui[illegible] artillerie. De generaal *Corbineau* zal over het[illegible] het bevel voeren. Wat aanleiding tot het vereeni[illegible] dat corps in dit jaargetijde gegeven heeft, wordt [illegible]. Sommigen denken, dat zulks met de za[illegible]ering in België in verband kan staan.

Voor het hof van assises van Loiret is thans het [illegible]ding afgeloopen van den afschuwelijken moord, [illegible] twee jonge meisjes gepleegd, na eenen schandelijken [illegible]g op dezelve. Op verlangen van het openbaar [illegible]ie, werden de debatten met gesloten deuren ge[illegible]. De misdadiger is ter dood veroordeeld.

BELGIE.

[illegible]ssel, 14 nov. De minister van financiën heeft der [illegible] aangeboden onderscheidene wetsontwerpen, strek[illegible] tot verkrijging van supplementaire kredieten, tot [illegible] van de amortisatie en tot regeling van den [illegible] van zekere gedeelten der openbare schuld. Zij [illegible] naar de afdeelingen verzonden.

[illegible] budget voor 1842 bedraagt, wat de ontvangsten [illegible], 105.850 611, en, wat de uitgaven betreft, [illegible]6,140 fr. 81 c. De uitgaven zijn verdeeld als [illegible] Openbare schuld fr. 31,473,652,74c.; dotatiën [illegible]5,958,95 c.; ministerie van justitie fr. 10,818,890; [illegible]ndsche zaken fr. 1,060,500; marine fr. 960,849; [illegible]dsche zaken fr. 5,082,462,95 c.; openbare [illegible] 10,552,942 17 c.; oorlog fr. 29,500.000; [illegible] fr. 11,208,835; non-valeurs en remboursе[illegible] fr. 1,872,000.

[illegible]nenlandsche berigten.

[illegible]venhage, 14 nov. In deze residentie is uit [illegible]g aangekomen en in den *Maréchal de Turenne* [illegible] de baron *Palmstjerna*, generaal-majoor in [illegible] dienst.

Bij Zr. Ms. besluit van den 12 dezer is jonkheer [illegible]*evaerts*, lid van gedeputeerde staten van Zuid[illegible] benoemd tot staatsraad in buitengewone dienst. [illegible] M. heeft, met wijziging van het koninklijk be[illegible] den 27 juni 1838, voor zoo veel het gedeelte [illegible] geprojecteerden Rijnspoorweg van Maasbergen [illegible] betreft, als nu, bij besluit van den 25sten [illegible]atstleden, vastgesteld, dat dit gedeelte zal uit-gaan van het laatste allignement van het reeds afgewerkte gedeelte, en alzoo worden gelegd van den weg van Maasbergen naar Woudenberg, door het fort aan de Buurtsteeg, en van daar over de hooge gronden tot aan den straatweg aan het einde van het plein, buiten de St. Jans-barrière te Arnhem.

Door den minister van binnenlandsche zaken is de gedane aanbesteding van de aardebaan tot Arnhem goedgekeurd.

— Aan de regering der stad Arnhem zou eene subsidie zijn verleend van *f* 40,000, als bijdrage tot het leggen eener vaste brug over het Westervoortsche veer.

— De hooggeleerde heer *A. des Amorie van der Hoeven*, professor aan de remonstrantsche kweekschool te Amsterdam, is door het Afrikaansche instituut te Parijs tot vice-president benoemd. Dat instituut stelt zich tot doelwit voor, de vrijmaking en beschaving van het Afrikaansche menschengeslacht, met bijstand der Europesche regeringen en der menschenvrienden in alle landen.

Mengelwerk.

Aanmerkingen over het staatsbestuur vooral in Nederland.

(*Uit de Groninger Courant*)

Indien een ieder het pond, 't welk hem toevertrouwd is, geldend maakte, zoo als het behoorde, dan zoude de huishouding van staat in eenen toestand verkeeren, welke thans onder de *pia vota* gerangschikt wordt. Sommigen weten hun pond niet te gebruiken, anderen kunnen het niet, de ergsten zijn diegenen, welke het wel weten, doch die opzettelijk verkiezen hetzelve te misbruiken.

Door het verkeerd, grovelijk verkeerd aanwenden van het pond zijn klagten ontstaan; langzamerhand hebben dezelve zich vermenigvuldigd, en in vele staten zijn oproer en omwentelingen het gevolg van eenzijdigheid van het bestuur, van misbruik van magt en van allerlei onhandigheden der bewindslieden geworden.

Zoo verre is het gekomen, dat eene algemeene onrust thans de gemoederen van geheele volken, even als van enkele *individuën* schokt. Staatslieden van groot vernuft en doorzigt twijfelen, of ooit die *stabiliteit* in de gemoederen en dat vertrouwen op de regeringen zal terugkeeren, welke in vroegere tijden plagten te bestaan.

Vorsten en bewindslieden hebben het gemis hunner volkeren duur moeten betalen, en nergens misschien is minder omtrent den dag van morgen te bepalen, dan in de staatkundige wereld. Een gevolg van deze onzekerheid is het veelligt, dat sommige staten schijnen geregeerd te worden, alsof er geen dag van morgen zoude komen.

De natiën zelve zijn natuurlijk niet verschoond gebleven van den invloed dezer staatsberoeringen. Wreedheden, schennis van regt en van eigendommen zijn gepleegd, handelsbetrekkingen zijn verstoord, oorlogen zijn gevoerd geworden, en toen er na vele jaren van onrust eenige verpozing kwam, vond men overal de staatskassen ledig, het algemeene land met schulden beladen, en de uiterste zorg moest aangewend worden, om orde en wet te herstellen.

De ouderen hebben het ondervonden, en de jongeren kunnen het uit de cijfers der begrootingen ontwaren, hoe Nederland in zijne financiën door grootere en kleinere staatsberoerten, gedurende meer dan vijftig jaren, is geteisterd. Zelfs Frankrijk, zoo ondervindingrijk in staatsveranderingen, waar knaphandig in drie dagen eene oude dynastie voor eene andere werd verwisseld, moet sedert 1830 oneindig meer in eene hongerige schatkist offeren, dan vroeger, en de meeste dier verhoogde uitgaven zijn het gevolg der zoogenoemde roemrijke drie dagen.

De woede van partijschap, oorlog en revolutiën leiden de natiën ten verderve. Beide, die iets bezitten, en die niets hebben, vinden voor hun bedrijf en voor hunne nijverheid of voor hun handenwerk in vredestijden aftrek. Er is geen land, dat meer belang bij vrede in en rondom zich hebben kan, dan Nederland. Er is geen land, waar meerdere overeenstemming onder de natie noodig is, dan dáár, waar te veel wordt uitgegeven en waar de regering verklaart weinig te kunnen bezuinigen.

Maar van tijden van vrede moet eene regering partij trekken. Pruissen, het door NAPOLEON zoo herhaalde malen geteisterde Pruissen, 't welk in 1815 eene onoverzienbare massa schulden had, is thans bijna geheel van dezelve bevrijd. En evenwel zijn te Cleef, bij v. b. de grondbelastingen en die, welke op huizen of erven gesteld zijn, bijna niet noemenswaardig, zelfs voor de aanzienlijkste gebouwen. Eenige gedeelten der stad, door de schamelste gemeente bewoond, zijn geheel van grondbelasting of van die op de kamer hunner inwoning vrij gesteld, zoodat dien ten gevolge sommige inwoners dier vrijgestelde panden ontevrede waren, dat zij beschouwd werden als lieden, die geheel niets ten algemeenen nutte konden bijdragen. Die, hetzij in Oud-, hetzij in Rijn-Pruissen gereisd heeft, zal orde, eene strikte, militaire orde ontwaard hebben; hij zal geene *malaise* ondervonden hebben over 't geen zoo dadelijk onder zijne opmerking valt, b. v. over de waarneming der diligencediensten, noch over de extraposten (welke in Pruissen van regeringswege bediend worden.) Ja, zoo een minister er door toog, *malaise* over een slordig bestuur, over gebrek aan welvaart, of ten minste aan ondersteuning van het gouvernement in dit opzigt zoude hij niet mede naar huis nemen.

Denkt echter niet, Nederlanders, hoe ook Duitschland ons des zomers moge aanlagchen, en hoezeer ik het ordelijk bestuur in Pruissen bewonder, dat alles vet in dien schotel is. In Pruissen, ... doch deze grieven raken hier niet, ik wilde slechts met een voorbeeld staven, dat in tijden van vrede en bij een verstandig bestuur schulden kunnen afgelost worden. Pruissen *had* in 1815, bij voorzeker geene meer aanzienlijke bronnen van welvaart dan wij, eene massa van schulden. Wij Nederlanders hebben, bij behoorlijke welvaart en buitengewone baten uit de koloniën, de schulden van dien tijd nog vermeerderd; ja onze schuldenlast is van veertien tot zesenveertig millioen jaarlijksche rente gestegen. Het jaar 1830, de afval van België met diens gevolgen, moest noodzakelijk eenig geld kosten; maar ik vraag ul.: was dat geheele systeem van volharding, en waren zoo menige andere geldkostende *manoeuvres* de handelingen van een verstandig en trouw bestuur?

Pruissen schijnt het systema te hebben aangekleefd, dat regel en orde in het financiewezen en zoo weinig mogelijk schulden voordeelig voor het geheele staatsgebouw waren. — In Nederland heeft men veelligt de natie aan het gouvernement trachten te verbinden door schulden op schulden te stapelen; zoodat bij den minsten schok het geheele gebouw in elkander moest storten. En wie verkiest niet liever zijne bijdragen op te brengen, hoe onvergenoegd hij ook zij, dan zich aan nieuwe, in de gevolgen onberekenbare kwalen bloot te stellen? Doch ik vraag: welk principe is het eerlijkste en beste?

Geen regeringsvorm kost meer, dan een *representative;* het is niet gering, wat uit de schatkist voor koning, koninklijk huis en voor de beide Kamers afgezonderd wordt.

Maar nu ook heeft het land zijne waarborgen, en van de handhaving van dezelve hangt alles af.

Er zijn in elke huishouding tweederlei uitgaven, *vermijdelijke* en *onvermijdelijke*, en het gaat maar al te dikwerf, dat de natie als vermijdelijk beschouwt, wat de ministers als *onvermijdelijk* beschouwen. Over het verledene ruste een floers, doch er is en er wordt veel uitgegeven, 't geen overal niet even gemakkelijk bij den burger wordt ingezameld. Menige traan zal hier en daar bij de arme weduwe in haar handwerk ingeweven zijn, waarvan de opbrengst moest dienen, om overtollige ambtenaren en hooge bezoldigingen te voldoen. Men kan geenen minister de overtuiging beletten, als hij zegt, dat er weinig te bezuinigen valt; maar mij ijst het, indien ik hoor, dat het brood opslaat, dat de aardappelen duur zijn, en dat dan nog het rund- en schapenvleesch in prijs verhoogd zijn, vooral ook sedert de heer F. BRUDY, inspecteur-generaal der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te 's Gravenhage, voor eenige weken de toepassing der belastingswetten nadrukkelijk en in hooge verhouding heeft aanbevolen. En dit (gelijk men het noemt) *opzweepen der belastingen* geschiedt na eenen zomer, dat er weinig werk en vertier geweest is. Maar gelooven wil ik het niet, dat er niet van boven-aan vele ambtenaren konden gemist worden. Of hebben alle die beambten der bureaux te 's Hage druk werk? of zouden hunne werkzaamheden, zoo zij die hebben, niet vereenvoudigd kunnen worden? Vergun mij, hier een enkel staaltje van eenvoudige administratie te plaatsen, 't welk in elk arrondissement voorkomt! De rijks-ontvanger int de belastingen zijner gemeente, een controleur komt ieder vierendeel jaar het kantoor nazien, de arrondissement- en hoofd-inspecteur komen jaarlijks, of ten minste hunne werkzaamheden strekken tot dat zelfde einde, en nu zoude men wel oordeelen, dat de verantwoording der fouten, welke mogelijk over het hoofd gezien waren, ten laste van den controleur of der inspecteurs kwamen. Dit is misgerekend; als het jaar is afgesloten, worden de boeken van elk kantoor aan den provincialen verificateur gezonden en voor de ingeslopene

fonten wordt de ontvanger beboet. *Dat veniam corvis.* En dergelijke overtolligheden wijst elke tak van bestuur in genoegzamen getale aan, om kolommen mede te vullen.

Mogt de regering van oordeel zijn, dat veelvuldige partikuliere omstandigheden het dadelijk ter zijde stellen van ambtenaren niet gedoogen, of dat het gouvernement door vele dienaren krachtigen steun erlangt, dan konde veelligt in ons vaderland het middeltje van den tegenwoordigen koning van Hanover van dienst zijn. Z. M. van Hanover is weinig woordenrijk, zijn voorkomen wat barsch. Op eene audiëntie zeide Z. M. aan eenen ambtenaar, die in meer dan ééne betrekking werkzaam was, zonder veel op deszelfs aanspraak te letten, dat hij hem de keus tusschen zijne betrekkingen liet. De ambtenaar antwoordde ontwijkender- en half verzoekender-wijze, dat hij met hetgene hij had zeer tevrede was; doch Zr. Ms. wil was, dat in zijn land onder zijne regering ieder ambtenaar slechts ééne bediening zoude bekleeden. Wij nu leven in een constitutioneel land, waar het toch geene moeite zoude zijn, om de vereeniging van twee aanzienlijke betrekkingen en nog eene gratificatie daarenboven aan te wijzen. Zoo trekt de president van het provinciaal geregtshof dezer provincie, tevens lid der Eerste Kamer, eene gratificatie van 600 guldens. — Een agent van 's rijks schatkist, tevens lid der gedeputeerde staten, geniet 1200 guldens. Waarom zoodanige gelden zoo onnoodig uit 's lands kassen genomen worden? zullen velen vragen.

Waarborgen? Die dure Kamers zijn sinds jaren als onze waarborgen opgetreden. Wat daar in de sectiën afgekeurd is, wordt bij de stemming in den regel aangenomen. Uit het voorgevallene mag men de waarbij van dat ligchaam gedurende dat tijdvak beoordeelen. *Ex ungue leonem.*

Een oud en zeer geacht hoogleeraar aan deze hoogeschool plagt op zijne lessen, als hij over de *fictiones juris* handelde, steeds met veel *emphase* uit te roepen: „een wassen neus, mijne heeren!" en wij lachten toen, dat deze aardigheid telken jare terug kwam; doch welk discipel van den ouden, braven GRATAMA heeft niet een sterk geloof aan wassen neuzen behouden?

Mogten wij zien, dat de afgevaardigden ter wetgevende vergadering de regering op het pad van zuinigheid en vereenvoudiging van bestuur terug bragten; mogt door hunne medewerking een nationaal bankroet worden voorgekomen; mogt openlijkheid in al de handelingen des bestuurs geëischt worden, dan zoude Nederland ophouden zich te beklagen over eene volksvertegenwoordiging, welke, van derzelver instelling af, niet wist tegen te gaan dat er onnoodig meer werd uitgegeven dan ontvangen.

Partikuliere belangen zijn dikwerf een struikelblok der regering; maar zoo dezelve zich tot het algemeene nut weet te ontdoen van overtollige ambten en instellingen en van zoo veel nutteloos geschrijf, dan zal haar steun duurzamer worden, de tevredenheid van het beste gedeelte der natie wordt haar schutsmuur en veelligt (God geve het!) verdwijnt dan bij den Nederlander het erkende gevoel van onrust, hetwelk zoo vele gemoederen blijft zweepen.

Stedelijke Publicatiën.

Ter kennisse van een iegelijk wordt hiermede gebragt, dat het Z. M. den koning behaagd heeft bij besluit van 21 october no. 66. te benoemen tot Wethouders dezer stad:

Den heer jonkheer mr. *NEDERMEIJER* ridder *VAN ROSENTHAL*, en den heer *F. C. C. VEEREN.*

En dat beide voornoemden heeren dit ambt *heden* hebben aanvaard.

En zal deze worden afgekondigd en aangeplakt ter plaatse, binnen deze stad gebruikelijk.

Arnhem, den 13den November 1841.

WELDADIGHEID.

*** Voor eene achtenswaardige familie, die, geheel buiten hare schuld, teruggang in hare omstandigheden lijdt, en op dit oogenblik dringende behoefte heeft aan eenige ondersteuning, zal zij niet voor het vervolg van de haar overblijvende middelen van bestaan worden beroofd, nemen de ondergeteekenden de vrijheid, de hulp der menschlievenden onder hunne stadgenooten in te roepen; zij durven verzekeren, dat de gaven, die men hiervoor mogt willen bestemmen, aan waardige personen besteed zijn, en kunnen dienen om een braaf gezin aan bangen kommer te ontheffen, en het in den geachten staat te doen blijven, waarin het zich nog bevindt. Tot de bezorging dier gaven bieden zij zich aan.

A. C. DE MEIJIER,
A. J. SCHRöDER,
predikanten.

Advertentiën.

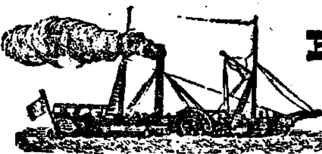
† † † Te *Arnhem* wordt TER OVERNEMING aangeboden eene zeer beklante, met goed succes gedreven wordende, en op eenen goeden stand gesituëerde AFFAIRE IN KRISTAL-, GLAS-, PORCELEIN- en AARDEWERK. — Het HUIS kan, des verkiezende, mede *in Huur*, of *in Koop*, worden overgenomen.

Met *gefrankeerde* en *geteekende* brieven, onder Letter P., is het nadere te bevragen bij den Boekdrukker *C. A. THIEME*, te *Arnhem.*

In het GALANTERIE-MAGAZIJN, in de Rijnstraat, over het Logement *de Vergulde Arend*, te *Arnhem*, is ontvangen verbeterde SPAARLAMPEN met CRISTALLEN BALONS à *f*3,75 en *f*4,25, welke niet meer dan één cent per uur gebruiken en zeer goed licht geven, alsmede GASLAMPEN à *f*3,75, verders BOUGIES DE L'ETOILE, van 4, 5 en 6 in een pak, van *f*00,85, met 5 pak à *f*00,82, dito *f*00,77, met 5 pak à *f*00,75, (zonder schadelijke bestanddeelen.) Te verwachten binnen weinige dagen St. Nicolaas-geschenken. Geld en brieven *franco.*

G. W. TIKKEL.

RIJN- EN IJSSEL-STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.

Dienstregeling voor de maanden November en December, zoo lang de omstandigheden zulks veroorlooven.

Van *Amsterdam* naar *Kampen*, Maandags, Woensdags en Vrijdags, des morgens ten 7 ure.

Van *Kampen* naar *Amsterdam*, Zondags, Dingsdags en Donderdags, des namiddags ten 1 ure.

Van *Keulen* naar *Arnhem*, Dingsdags en Vrijdags, des morgens ten 6 ure.

Van *Arnhem* naar *Zutphen*, Woensdags en Zaturdags, des namiddags circa 1 uur.

Van *Zutphen* naar *Kampen*, Zondags en Donderdags, des morgens ten 7 ure.

Van *Kampen* naar *Zutphen*, Maandags en Vrijdags, des namiddags circa 1 uur.

Van *Zutphen* naar *Arnhem*, *Emmerik*, *Wezel*, *Dusseldorp* en *Keulen*, Dingsdags en Zaturdags, des morgens ten 6 ure.

Schouwburg te Arnhem.

Met permissie van het Edel Achtbaar Bestuur dezer Stad.

De Nederduitsche Tooneellisten, onder de Directie van *J. W. VAN VELZEN*, zullen de eer hebben om, tot *opening van het Tooneel*, te vertoonen, op Woensdag 17 November 1841:

CLEMENCE,

OF

DE DOCHTER VAN DEN ADVOKAAT.

Tooneelspel in twee Bedrijven, naar het Fransch door Mr. BURLAGE.

Gevolgd door:

DE SCHILDERKAMER VAN FRANS HALS TE HAARLEM,

OF

HET PORTRET VAN ANTHONIJ VAN DIJK,

Geschiedkundig Blijspel met Zang door A. VAN RAAIJ.

Beide dezen Stukken nooit alhier vertoond.

Aanvang precies ten 6 ure.

NB. De Abonnements-lijsten liggen nog ter teekening in den Schouwburg, tot op den dag der eerste Representatie.

*** Bij *C. A. THIEME*, te *Arnhem*, is van de pers gekomen, (zie *Arnhemsche Courant* van 4 November 1841) de *zoogenaamde*

BERUCHTE STAAT B,

OF

ALGEMEEN OVERZIGT

VAN DEN

VERMOEDELIJKEN TOESTAND VAN 'S RIJKS SCHATKIST

OP DEN 1sten JANUARI 1841,

MET INBEGRIP DER

BATEN EN LASTEN

VAN HET

AMORTISATIE-SIJNDICAAT,

op hetzelfde tijdstip.

Prijs 50 cents.

Dezelve wordt niet in commissie gegeven, maar wordt op *franko*-aanvragen *franko* per post toegezonden.

DÉPÔTS daarvan zijn te *Amsterdam* bij M. SCHOONEVELD EN ZOON; te *'s Gravenhage* bij K. FUHRI; te *Utrecht* bij VAN TERVEEN EN ZOON; te *Rotterdam* bij VAN BAALEN; te *Groningen* bij J. OOMKENS, Jzs. te *Leeuwarden* bij SURINGAR; te *Middelburg* bij VAN BENTHEM en JUTTING; te *Dordrecht* bij BLUSSÉ EN VAN BRAAM; te *'s Bosch* bij PALIER EN ZOON; te *Zwolle* bij TJEENK WILLINK; te *Maastricht* bij BURY-LEFEBRE, te *Nijmegen* bij J. F. THIEME; te *Tiel* bij C. CAMPAGNE; te *Zutphen* bij W. J. THIEME.

Marktprijzen.

NIJMEGEN, 15 November 1841.

Tarwe was heden in een doen; voor *Oude Hooglandsche f*12,25 à *f*13; *Oude Kleesfche* en *Inlandsche f*11,25 à *f*12; *Nieuwe Tarwe f*9 à *f*11. — *Oude Rogge* zeer schaars: *f*7 à *f*7,30; *Nieuwe* zonder prij[s-]verandering afgegaan *f*5,25 à *f*6. — *Gerst* met [...] begeerte; *Winter- f*4,90 à *f*5,20; *Zomer- f*4,2[...] *f*4,50. — *Boekweit* met redelijken handel; *Oude* [...] *Nieuwe f*6,25 à *f*6,75; — *Haver* traag afge[...] *Oude f*2,75 à *f*3; *Nieuwe f*2,40 à *f*2,70. — *G*[...]*we Erwten* minder begeerd *f*9,50 à *f*10,10; *G*[...] schaars en gezocht *f*9,25 à *f*10,75; *Witte* traag [...]gaan *f*7 à *f*7,50.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 16 Nov. 2 El 1 Palm 0 Duim; gew. 30 Duim [...]

Een woord over de Apeldoornsch[e Kerk.]

(*Ingezonden.*)

Het *Handelsblad* van 2 september ll. n°. 3064, [...] onder zijne rubriek *Correspondentie*, een artikeltje [...] een' Vrieschen bouwkundige, die met veel lof gewaag[t van] de *bijna* voltooide Apeldoornsche gereformeerde krui[skerk,] welke hij een meesterstuk van bouwkunde noem[t. ...] kundige man spreekt verder van een aldaar [...] bouwen raadhuis, en eindelijk dat het te wensch[...] ren, dat Z. M. de koning, (waarschijnlijk w[...] want wij hebben er een in naam en één in *facto*) [...] het lot der Apeldoornsche katholicken, *plus minus* [...] ook eens mogt aantrekken en die goede lieden even[...] verheugen met het bouwen eener nieuwe roomsche [...] opdat zij niet langer twee uur ver naar *Vaassen* [...] behoeven te loopen. Wij laten *deze* zaak en be[...] aan het wikkend oordeel Zijner Majesteit over, [...] gende buiten ons bestek; maar bij de geschieden[is der] bovengenoemde kerk moeten en willen wij eenige [...] blikken stil staan, want de Viesche bouwkundige [...] daarvan weinig of niets te weten.

Dat dit gebouw volgens het gemaakte plan [...] kundigen ontwerper, een meesterstuk van bou[wkunde] moest worden, geven wij gaarne toe: de schaal, [...] dezelve zou worden daargesteld, liet, blijkens [...] stek, zulks in allen deelen vermoeden.

Volgens de aanneming moest die kerk kosten *f* 1[...] gegrond op de gewone wijze van bouwen hier te [...] en voor dien prijs kan inderdaad iets fraais, [...] muntends worden vervaardigd. Maar de Vriesch[e ...] tiger en bewonderaar schijnt niet te weten, [...] dat [de] *bijna* voltooide kerk reeds in augustus des ver[...] had behooren gereed te zijn en werkelijk had [...] zijn; 2°. dat die vertraging is veroorzaakt door [...] overdrijving opgevoerde bijwerken en verfraai[jingen] buiten het bestek, waardoor, behalve aanmerkelij[ke] ongewone kosten, ook een aanmerkelijk tijdsver[...] ontstaan; 3°. dat genoemd gebouw, bij deszelfs [vol]tooijing, hoogstwaarschijnlijk, behalve het orgel [...] pastorie, aanzienlijk den aannemingsprijs zal overschrij[den] en welke verhooging den doorluchtigen stichter [...] schenker, den graaf *van Nassau*, voorzeker groote[lijks] uit den gis zal loopen; 4°. dat èn die langdurigheid [der] voltooijing èn die geduchte prijsvermeerdering, [...] schijnt te blijken, eenig en alleen uit het hoog[...] toevoorzigt, thans werkelijk bouwbeheer van den [...] mede belasten waterstaat van Gelderland is voortg[...]

De bekende aannemer, die, door het voltooij[en van] vroegere kapitale gebouwen, zich in alle deelen [...] zaken kundig heeft doen kennen en steeds de g[...] ring daarvan volkomen heeft mogen verwerven, [...] zich alzoo, gelijk van zelf spreekt, deerlijk in zijne [...] vooruitzigten teleurgesteld, terwijl een en ander tot e[ene] waarschuwende les kan strekken, èn voor aannemers [...] die verpligt zijn, zich aan de bevelen van min[...] of heerschzuchtige met onbepaalde magt toegerus[te op]zigters te onderwerpen, èn voor [...] overdreven verfraaijingen en onbedongen bijwerk[en] op last van dusdanige opzigters daargesteld, eene [...] tere ruimte in hunne beurs moeten ontwaren, [...] zich werkelijk hadden kunnen voorstellen.

Ter inlichting van hen en van den Vrieschen [bouw]kundige, waar hij soms in het geval van [...] mogt komen, meenden wij een en anderen [...] nuttig en doeltreffend te moeten mededeelen; [...] wij niet twijfelen, of koning WILLEM, de [...] en regt bevindende, zal zich, ten behoeve der [...] gelijkte partij, niet ongenegen betoonen deze [...] kwestie op eene allezins vorstelijke wijze te doen e[indigen.]

Een onpartijdig Beoordeelaar.

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdru[kker.]